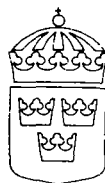

Finansutskottets betänkande

1988/89:FiU5

Sedlar och mynt
(förs. 1987/88:24)

1988/89
FiU5

Sammanfattning

I betänkandet biträder utskottet riksbanksfullmäktiges förslag om att 10 000-kronorssedeln efter utgången av år 1991 inte längre skall vara giltigt som betalningsmedel.

Utskottet behandlar i detta sammanhang också fyra fristående motioner om sedlar och mynt. I motionerna, som samtliga avstyrks, förordas att riksbanken skall ges i uppdrag att trycka en 20-kronorssedel, en 5 000-kronorssedel och en ny 10 000-kronorssedel samt att 25-öresmyntet skall återinföras.

Förslaget

I detta betänkande behandlar utskottet ett av fullmäktige i riksbanken framlagt förslag (förs. 1987/88:24) angående 10 000-kronorssedeln. Enligt fullmäktiges mening bör 10 000-kronorssedeln upphöra att vara lagligt betalningsmedel den 31 december 1991. Det huvudsakliga skälet till förslaget är sedelns brister ur säkerhetssynpunkt.

Till fullmäktiges framställning har fogats ett förslag till lag om äldre sedlar på tiotusen kronor. Lagförslaget har följande lydelse.

Förslag till

Lag om äldre sedlar på tiotusen kronor

Härigenom föreskrivs följande.

Av Sveriges riksbank utgivna sedlar om tiotusen kronor enligt kungörelsen (1958:582) om utgivande av nya riksbankssedlar å tio tusen kronor skall upphöra att vara lagligt betalningsmedel den 31 december 1991.

Om inlösen av sedlar som upphört att vara lagligt betalningsmedel finns bestämmelser i lagen (1988:0000) om Sveriges riksbank.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989.

Motionerna

I betänkandet behandlar utskottet också följande fyra motioner från allmänna motionstiden 1988.

1987/88:Fi701 av Wiggo Komstedt (m), vari yrkas att riksdagen beslutar om införande av en ny sedel i valören 5 000 (femtusen) kr.

1987/88:Fi704 av dåvarande andre vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp), vari yrkas att riksdagen beslutar uppdra åt riksbanksfullmäktige att utforma och trycka en ny 10 000-kronorssedel.

1988/89:FiU5

1987/88:Fi705 av dåvarande andre vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp), vari yrkas att riksdagen beslutar uppdra åt riksbanksfullmäktige att införa en 20-kronorssedel.

1987/88:Fi710 av Kjell Johansson (fp), vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om ett återinförande av tjugofemöringen och ett slopande av tioöringen.

Utskottet har berett riksbanksfullmäktige tillfälle att yttra sig över de fyra motionerna. Dessutom har statens pris- och kartellnämnd (SPK) beretts tillfälle att yttra sig över motion Fi710 om återinförande av 25-öresmyntet. Fullmäktiges och SPK:s yttranden har fogats till detta betänkande som *bilaga 1* resp. *bilaga 2*.

Utskottet

Riksbanksfullmäktige föreslår att *10 000-kronorssedeln* skall upphöra att vara lagligt betalningsmedel vid utgången av år 1991.

Sedlar av denna valör har inte tryckts på 30 år. Frågan om ett nytryck fördes visserligen på tal år 1985, men fullmäktige beslöt då att inte göra någon ytterligare beställning av sedeln. Enligt fullmäktige borde utgivningen i stället upphöra när ineliggande lager tagit slut. Alla utelöpande 10 000-kronorssedlar skulle även fortsättningsvis vara giltiga som betalningsmedel, men cirkulationen skulle successivt komma att avta genom de beslutade åtgärderna.

När fullmäktige nu förordar att 10 000-kronorssedeln skall upphöra att vara lagligt betalningsmedel sammanhänger detta med att man under våren 1988 uppmärksammat att förfalskade sedlar av denna valör varit i omlopp. Förfalskningarna har varit välgjorda och svåra att upptäcka på grund av de säkerhetsbrister som sedeln är behäftad med. Inlösningstiden föreslås bli begränsad till tre år, men fullmäktige har för avsikt att tillämpa en generös praxis i fråga om inlösen även efter år 1991.

I motion Fi704 föreslår dåvarande andre vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp) att riksdagen skall uppdra åt riksbanksfullmäktige att utforma och trycka en ny 10 000-kronorssedel. Enligt motionären används denna sedelvalör i huvudsak för affärer mellan företag och banker samt mellan banker och riksbank. Det är som han ser det orimligt att det inte finns en tillgång på sedlar som något så när täcker behovet hos bankerna.

I motion Fi701 föreslår Wiggo Komstedt (m) att man skall införa en ny *sedel i valören 5 000 kr*. I dag är steget alltför stort mellan 1 000- och 10 000-kronorssedlarna. En ny sedelvalör är också motiverad av de senaste årens allt snabbare penningvärdesförsämring.

Utskottet får för egen del anföra följande. 10 000-kronorssedeln tillkom främst för att underlätta för affärsbankerna att utföra vissa större inbördes betalningar. För bankernas del finns det emellertid inte längre några sådana önskemål eftersom man numera använder sig av annan teknik vid transaktio-

ner av detta slag. Inte heller allmänheten bedöms ha några praktiska behov av sedlar i denna valör.

Riksbankslagen ger med sin nuvarande lydelse inte utrymme för riksbanken att ge ut sedlar på 5 000 kr. och fullmäktige finner i sitt yttrande till utskottet inte anledning att föreslå någon ändring i detta avseende. Av en till yttrandet fogad sammanställning framgår det att varken i övriga nordiska länder, EG-länderna, Schweiz eller USA finns sedelvalörer motsvarande 5 000 kr. eller högre. En högsta svensk sedelvalör om 1 000 kr. ligger snarare över än under genomsnittet för dessa länder. Fullmäktiges betänkligheter mot högre sedelvalörer hänger också samman med att vissa kriminella affärer underlättas om dessa valörer finns tillgängliga.

I takt med att nya betalningsformer utvecklats har alltså 10 000-kronorssedeln kommit att spela en alltmer underordnad roll. Numera finns det, som utskottet ser det, knappast några behov som talar för att denna sedelvalör behålls. Tvärtom framstår det som angeläget att 10 000-kronorssedeln snabbt avvecklas med hänsyn till förfalskningsrisken. I likhet med riksbanksfullmäktige anser utskottet således att 10 000-kronorssedeln bör upphöra att vara betalningsmedel vid utgången av år 1991. Utskottet avstyrker därmed motion Fi704 i vilken föreslås att en ny sedel i denna valör skall tryckas upp.

Med hänsyn till fullmäktiges betänkligheter mot högre sedelvalörer är utskottet inte heller berett att biträda det i annan motion framförda förslaget om en 5 000-kronorssedel. Utskottet avstyrker således även motion Fi701.

I motion Fi705 föreslår dåvarande andre vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp) att riksdagen skall uppdra åt riksbanksfullmäktige att införa en *20-kronorssedel*.

I sitt yttrande över motionen anför fullmäktige att man under första halvåret 1989 avser att ta ställning till frågan om att införa ett 10-kronorsmynt. I det sammanhanget ämnar fullmäktige också pröva om ett sådant mynt skall kompletteras med en eventuell 20-kronorssedel. Eftersom det av motionären framförda förslaget redan övervägs inom riksbanken erfordras inte något särskilt initiativ från riksdagens sida. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet motion Fi705.

I motion Fi710 föreslår Kjell Johansson (fp) att *25-öresmyntet* återinförs och att detta får ersätta 10-öresmyntet som enligt hans mening bör avskaffas. Bristen på 10-öringar har stundom varit svår och uppenbarligen bidrar myntets ringa värde till att allmänheten inte behandlar det med tillbörlig respekt, påpekar motionären.

Riksbanksfullmäktige bekräftar att det föreligger problem med att återcirkulera 10-öresmyntet. Myntbrist uppstår därför lätt i denna valör, vilket enligt fullmäktiges mening talar för att 10-öresmyntet avskaffas. Fullmäktige är dock inte beredda att tillstyrka att 25-öresmyntet återinförs; eftersom detta togs ur bruk för blott några år sedan och kostnaderna för att ersätta 10-öringen med en 25-öring skulle bli mycket betydande. Dessutom skulle öresavrundningen försvåras vid ett sådant myntbyte. Om 10-öresmyntet avskaffas bör i stället 50-öresmyntet övervägas som lägsta myntvalör, anser

fullmäktige. En sådan reform bör emellertid, enligt fullmäktige, utredas och värderas ingående.

Även statens pris- och konkurrensverk – tidigare statens pris- och kartellnämnd (SPK) – pekar i sitt yttrande på det relativt komplicerade avrundningssystem som skulle behöva tillämpas om 25-öringen utgjorde lägsta myntenhet. Enligt SPK:s mening skulle ett återinförande av 25-öringen sannolikt vara förenat också med andra problem än avrundningstekniska. Även SPK tar upp möjligheten att använda 50-öringen som lägsta myntenhet. En sådan myntreform är dock enligt SPK:s mening inte lämplig eftersom avrundningarna skulle komma att ske i för stora steg. En alltför snabb anpassning till penningvärdesförsämringen kan förstärka eventuella förväntningar om en fortsatt inflation, framhåller SPK vidare.

Utskottet vill erinra om att den senaste myntreformen genomfördes år 1985, då 5-öringen och 25-öringen upphörde att vara lagliga betalningsmedel. I reformens kölvatten uppstod en periodvis besvärande brist på 10-öresmynt, som dock numera har hävts till följd av att nytillverkningen ökats och återcirkulationen stimulerats genom kampanjer för myntrullar. Även om det finns skäl som talar för att 10-öringen bör dras in, har enligt utskottets mening alltför kort tid förflutit sedan föregående myntreform. Eftersom både riksbanksfullmäktige och SPK anser 25-öresmyntet vara mindre lämpligt som lägsta myntvalör är det snarare motiverat att låta övergångsperioden inför nästa anpassning av myntserien bli förhållandevis lång inte minst med hänsyn till att den annars kan bidra till att driva på inflationen. Under alla omständigheter bör, såsom riksbanksfullmäktige påpekar, en ny myntreform utredas och värderas ingående. Utskottet är för närvarande inte berett att föreslå en sådan översyn. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion Fi710.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *10 000-kronorssedeln*
att riksdagen med avslag på motion 1987/88:Fi704 antar i förslag 1987/88:24 framlagt förslag till lag om äldre sedlar på tiotusen kronor,
2. beträffande *5 000-kronorssedel*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Fi701,
3. beträffande *20-kronorssedel*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Fi705,
4. beträffande *återinförande av 25-öresmyntet*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Fi710.

Stockholm den 17 november 1988

På finansutskottets vägnar

Anna-Greta Leijon

Närvarande: Anna-Greta Leijon (s), Anne Wibble (fp), Roland Sundgren (s), Arne Andersson i Gamleby (s), Gunnar Björk (c), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Arne Kjörnsberg (s), Filip Fridolfsson (m), Ivar Franzén (c), Hans Petersson (vpk), Carl Frick (mp), Marianne Carlström (s), Sonia Karlsson (s), Ingela Mårtensson (fp) och Inger René (m).

Sveriges riksbank (1988-04-07, Dnr 88-032-008)

Sedan finansutskottet berett fullmäktige i riksbanken tillfälle att avge yttrande över följande motioner:

1987/88:Fi701 av Wiggo Komstedt (m) om införande av 5 000-kronors-sedel,

1987/88:Fi704 av andre vice talman Karl Erik Eriksson (fp) om en ny 10 000-kronorssedel,

1987/88:Fi705 av andre vice talman Karl Erik Eriksson (fp) om en ny 20-kronorssedel,

1987/88:Fi710 av Kjell Johansson (fp) om återinförande av 25-öresmyntet, m.m.,

får fullmäktige anföra följande.

I motionerna nummer 701 och 704 hemställes "att riksdagen beslutar om införande av en ny sedel i valören 5 000 (femtusen) kronor" resp. "att riksdagen beslutar uppdraga åt riksbanksfullmäktige att utforma och trycka en ny 10 000-kronorssedel".

Nu gällande riksbankslag medger att "riksbanken får, om fullmäktige finner det lämpligt, ge ut sedlar på... tiotusen kronor" (8 § andra stycket). Sedlar på femtusen kronor får ej utges. Läget blir oförändrat enligt det förslag till riksbankslag som nu är under riksdagens behandling (prop. 1986/87:143 förslaget till riksbankslag 6 § första stycket).

Möjligheterna att ge ut sedlar på 10 000 kronor infördes genom lagen (1938:308) om ändring i riksbankslagen väsentligen för att underlätta för affärsbankerna att utföra vissa större betalningar sig emellan. För bankernas del finns inte längre några sådana önskemål. Större inbetalningar dem emellan utföres nu med andra tekniker. Inte heller allmänheten bedömes ha några praktiska beaktansvärda behov av sedlar i denna valör. Fullmäktige har därför beslutat att inte låta ta fram en ny 10 000-kronorssedel utan avser att låta denna valör försvinna allt eftersom dessa sedlar tas ur cirkulation. Fullmäktige finner ej heller skäl föreslå någon ändring i förslaget till riksbankslag syftande till att ge fullmäktige möjlighet att ge ut en sedel på 5 000 kronor. Fullmäktige vill i detta sammanhang framhålla att en högsta sedelvalör om 1 000 kronor snarare ligger över än under genomsnittet vid en jämförelse med övriga nordiska länder, länderna inom EG, Schweiz och USA (se underbilaga). Tveksamheten till högre sedelvalörer hänger också samman med att rent kriminella affärer underlättas om dessa valörer finns tillgängliga.

I motionen nr 705 hemställes "att riksdagen beslutar uppdraga åt riksbanksfullmäktige att införa en 20-kronorssedel".

Nuvarande riksbankslag medger ej utgivande av en 20-kronorssedel men enligt förslaget till ny sådan lag kommer möjlighet härtill att finnas. I samband med att fullmäktige beslutat att ta fram olika förslag till ett 10-kronorsmynt har fullmäktige också beslutat låta utreda frågan om att införa en 20-kronorssedel. Frågan, som i hög grad sammanhänger med

myntseriens utformning, kommer sålunda under beredning i riksbanken och kommer att avgöras samtidigt som fullmäktige slutligt tar ställning till frågan om ett 10-kronorsmynt, vilket beräknas ske under första halvåret 1989.

I motionen nr 710 argumenteras för att ett 25-öresmynt införes och att 10-öresmyntet avskaffas. Motionären hemställer att riksdagen ger regeringen tillkänna denna uppfattning.

I lagen (1970:1028) om rikets mynt stadgas att "mynt skall finnas i följande namnvärden, nämligen fem kronor, en krona, 50 öre och 10 öre".

Produktionskostnaden för 10-öresmyntet är i dag omkring 20 öre. Som motionären påpekar är det ett problem att allmänheten hanterar detta mynt vårdslöst vilket leder till att myntet inte återcirkuleras som andra mynt. Myntbrist uppstår därför lätt i denna valör och måste ersättas genom betydande nytillverkning. Det sagda talar för att 10-öresmyntet bör avskaffas. Fullmäktige är emellertid ej beredda att i enlighet med motionärens förslag tillstyrka att ett 25-öresmynt återinföres. Detta mynt avskaffades så sent som genom lagen (1984:331) om ändring i lagen om rikets mynt. Kostnaden för att dra in och förstöra 10-öresmynten för att i stället producera en stock 25-öresmynt skulle också bli mycket betydande. För allmänheten torde öresavrundningen vidare bli svårare med ett lägsta mynt av 25 öre. Det sagda leder till att om 10-öresmyntet avskaffas 50-öresmyntet i stället bör övervägas bli lägsta myntvalör. En sådan reform bör emellertid utredas och värderas ingående.

Sammanfattningsvis vill fullmäktige framhålla att åtskilligt talar för att 10-öresmyntet avskaffas men att frågan om vad som bör ersätta detta som lägsta myntvalör behöver ytterligare övervägas.

Med åberopande av det anförda får fullmäktige hemställa att motionen 1987/88:Fi701 ej måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; att motionen 1987/88:Fi704 ej måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; att motionen 1987/88:Fi705 ej måtte föranleda någon riksdagens åtgärd samt

att motionen 1987/88:Fi710 ej måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm som ovan

På Fullmäktiges vägnar:

Erik Åsbrink

Hanna Ericson

De två högsta valörerna av cirkulerande sedlar i följande länders valutor

			Motvärde			Motvärde
Belgien	Francs	1 000	SEK	170	Francs	5 000 SEK 850
Danmark	Kroner	500	SEK	465	Kroner	1 000 SEK 930
Eire	Pounds	20	SEK	190	Pounds	50 SEK 475
Finland	Markka	500	SEK	735	Markka	1 000 SEK 1 470
Frankrike	Francs	200	SEK	210	Francs	500 SEK 525
Grekland	Drachmai	1 000	SEK	45	Drachmai	5 000 SEK 225
Italien	Lire	50 000	SEK	240	Lire	100 000 SEK 480
Luxemburg	Francs	100	SEK	17	Francs	1 000 SEK 170
Nederländerna	Gulden	250	SEK	791	Gulden	1 000 SEK 3 164
Norge	Kroner	500	SEK	470	Kroner	1 000 SEK 940
Portugal	Escudos	1 000	SEK	44	Escudos	5 000 SEK 220
Schweiz	Francs	500	SEK	2 143	Francs	1 000 SEK 4 286
Spanien	Pesetas	5 000	SEK	265	Pesetas	10 000 SEK 530
Storbritannien	Pounds	20	SEK	214	Pounds	50 SEK 535
USA	Dollars	50	SEK	300	Dollars	100 SEK 600
Västtyskland	D.Mark	500	SEK	1 775	D.Mark	1 000 SEK 3 550

Kurs per 1988-03-07

Närvarande: Ordföranden Erik Åsbrink
vice ordföranden Olle Göransson
Bengt Dennis
Jan Bergqvist
Karl Boo
Johan Gernandt
Bertil Jonasson

§ 5. Remiss av motionerna 1987/88:Fi701, 704, 705 och 710.

Genom remiss den 2 mars 1988 hade riksdagens finansutskott berett fullmäktige i riksbanken tillfälle att avge yttrande över motionerna 1987/88:Fi701 om införande av 5 000-kronorssedel, 1987/88:Fi704 om en ny 10 000-kronorssedel, 1987/88:Fi705 om en ny 20-kronorssedel samt 1987/88:Fi710 om återinförande av 25-öresmyntet, m.m.

Fullmäktige beslöt avge yttrande av den lydelse som framgår av registret.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Ur protokollet:
Ulla Wettermark

Statens pris- och kartellnämnd (1988-04-15, Dnr SPK 53/88)

Genom remiss den 2 mars 1988 har statens pris- och kartellnämnd (SPK) beretts tillfälle att yttra sig över motion 1987/88:Fi710 av Kjell Johansson (fp) om återinförande av 25-öresmyntet m.m. Nämnden får med anledning härav anföra följande.

Det svenska myntsytstemet grundar sig på de myntenheter som infördes år 1873. Enligt gällande myntlag är myntenheten 1 krona indelad i 100 ören. Den praktiska möjligheten att betala i ettöressteg föreligger dock ej längre. Vid myntreformen 1972 slopades ettöringen och tvåöringen samtidigt som den gamla femöringen och den gamla femkronan ersattes med en mindre femöring respektive femkrona. Den gamla femkronan liksom den gällande tvåkronan skulle fortsatt vara lagliga betalningsmedel men inte nyttillverkas.

För att prissättningen i detaljhandeln skulle kunna ske i ettöressteg även efter 1972 års myntreform beslutades i en särskild lag om avrundningsregler (SFS 1970:1029, ändrad SFS 1984:332) som skulle gälla från och med den 1 juli 1972. Reglerna innebar att inköpsbelopp som slutade på ett eller två öre skulle ändras nedåt till närmaste tiotal, belopp som slutade på tre eller fyra öre skulle ändras uppåt till närmaste femtal, belopp som slutade på sex eller sju skulle ändras nedåt till närmaste femtal medan slutligen belopp som slutade på åtta eller nio skulle ändras uppåt till närmaste tiotal. Avrundningen skulle sålunda tillämpas på slutsumman vid ett inköp och avsågs inte påverka de enskilda varuposternas pris.

Kungl. Maj:t uppdrog åt SPK att svara för informationen till allmänheten rörande 1972 års myntreform. SPK fick också regeringens uppdrag att genom prisövervakning följa prisutvecklingen för de i samband med småmyntens slopande aktuella varuslagen. SPK genomförde även en särskild undersökning rörande livsmedel och bensin för att klarlägga om myntreformen på kort sikt hade påverkat prisutvecklingen på ifrågavarande områden. Undersökningen gav inte fog för förmodanden om att den allmänna prisnivån skulle ha påverkats av myntreformen. Däremot konstaterades att andelen styckepri-ser som slutade på noll eller fem öre hade ökat märkbart för standardförpackade livsmedel.

År 1984 beslöt riksdagen att såväl fem- som tjugofemöresmyntet skulle utgå. Beslutet trädde i kraft den 1 januari 1985 och mynten upphörde att vara lagliga betalningsmedel den 1 juli 1985. De tidigare gällande reglerna för avrundning ändrades samtidigt så att örestal från ett till och med fyra skulle ändras nedåt till närmaste tiotal medan örestalen fem till och med nio skulle ändras uppåt till närmaste tiotal.

I propositionen (prop. 1983/84:130) om myntreformen erinrade föredraganden om att SPK hade uppdraget att övervaka prisutvecklingen i samhället och därvid även de prisrörelser som skulle kunna uppkomma till följd av myntreformen. Sedan riksdagen antagit 1984 års myntreform gav regeringen SPK i uppdrag att vidta erforderliga informationsåtgärder, som även skulle

avse de av myntreformen föranledda ändrade reglerna för avrundning av vissa öresbelopp.

I den nu föreliggande motionen 1987/88:Fi710 föreslås att tjugofemöringen återinföres och att tioöringen slopas. Motiven för slopandet av tioöringen anges i motionen vara att myntet skapar "betydande olägenheter" – att tidvis brist på tioöringar har uppstått och att dess ringa värde gör att myntet inte behandlas med tillbörlig respekt. Dessutom påpekas att tillverkningskostnaderna för tioöringen är väsentligt större än myntets värde.

De återkommande myntreformerna kan ytterst sägas ha framtvingsats av den fortgående inflationen. Det finns därvidlag olika sätt att anpassa penningvärdet till de högre nominella pris- och lönenivåerna. Ett framgångsätt är att göra som till exempel i Frankrike för ett antal år sedan där man ersatte gamla francs med nya och där de nya motsvarade ett hundra gånger högre värde än de gamla – 1 000 gamla francs blev 10 nya osv.

I Sverige har vi valt att justera myntserien. Först slopades ett- och tvåöringen, sedan fem- och tjugofemöringen. I praktiken har även tvåkronan försvunnit ur cirkulation även om den fortfarande är ett legalt betalningsmedel. I dag är följande mynt legalt gångbara: tioöringen, femtioöringen, enkronan, tvåkronan samt femkronan.

En konsekvens av motionärens förslag att slopa tioöringen och återinföra tjugofemöringen blir att rådande avrundningsregler får ändras så att inköpsbelopp som slutar på ett till tolv öre ändras nedåt till jämnt kronantal, från tretton till tjugofyra öre ändras till tjugofem osv. – dvs. ett relativt komplicerat avrundningssystem. I dag har mindre än tre år förflutit sedan tjugofemöringen upphörde att vara ett legalt betalningsmedel. Enligt SPKs mening skulle ett återinförande av tjugofemöringen sannolikt även vara förenat med andra problem än de avrundningstekniska. Från automathandelns synpunkt är motionärens förslag dock sannolikt neutralt. Endast undantagsvis torde det förekomma automater i dag som tar mindre mynt än femtioöringar.

Om tioöringen slopas och tjugofemöresmyntet inte samtidigt införs skulle femtioöringen bli den lägsta myntenheten. Avrundningsreglerna skulle då få konsekvensändras så att avrundningarna skedde till jämna femtio öre alternativt jämnt kronantal. Ett sådant avrundningssystem skulle visserligen vara något enklare att tillämpa än tjugofemöresavrundning men vore enligt SPKs mening inte lämpligt då avrundningarna skulle komma att ske i för stora steg. Detta kan i sin tur skapa olägenheter inom handeln förutom att det av den enskilda konsumenten skulle kunna upplevas som eftergivenhet och anpassning till en fortgående inflation. En alltför snabb anpassning till penningvärdeförsämringen kan förstärka eventuella förväntningar om en fortsatt inflation.

Om tioöringen av mynttekniska eller andra skäl bör tas bort ur myntsystemet vill SPK i sammanhanget peka på möjligheten att samtidigt ett nytt mynt skapas med valören tjuugo öre. Med mynten tjuugo och femtio öre kan rådande avrundningsregler bibehållas, även om betalningar av belopp som slutar på 10, 30, 70 respektive 90 öre blir förhållandevis komplicerade. En alternativ möjlighet kan vara att bibehålla tioöresmyntet samtidigt som ett nytt tjugöresmynt införs. Vissa av de problem som förknippas med tioöringen

skulle kunna sammanhänga med det stora intervallet mellan tioöringen och femtioöringen snarare än med tioöringens värde. Detta intervall kan leda till en ansamling av tioöringar hos konsumenten, som när den upplevs som besvärande, tas ur cirkulation varefter en brist på detta växelmynt uppstår. Myntserien 10, 20, 50 förekommer i andra länder och är både principiellt och praktiskt förenlig med nuvarande avrundningsregler. Avslutningsvis önskar SPK framhålla att en eventuell förändring av myntserien borde föregås av en samlad utvärdering där bl.a. riskerna för myntförväxling beaktas.

1988/89:FiU5
Bilaga 2

I handläggningen av detta ärende har deltagit – förutom undertecknad generaldirektör – avdelningscheferna Lindörn och Göranson, byråcheferna Lindén och Ljusberg samt avdelningsdirektören Engman, föredragande.

Jörgen Holgersson

Hans Engman